

Työsuojelun säädösvalmistelun seuranta 1/2026

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työ- ja tasa-arvo-osasto 24.2.2026

Sisältö

Säädöshankkeet.....	5
1. EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutus työsuojelusäädöksiin.....	5
2. Rakennustyön turvallisuutta koskevien säännösten uudistaminen	7
3. Työkuormituksen hallintaa koskevien säännösten ja ohjeistuksen tarkistaminen	8
4. Syöpävaarallisia ja lisääntymiselle vaarallisia tekijöitä koskevan asetuksen (113/2024) päivittäminen.....	9
5. Kemiallisista tekijöistä työssä annetun asetuksen (715/2001) päivittäminen	10
6. Asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain (684/2015) ja asbestityön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (798/2015) muuttaminen	11
7. Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta, alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta sekä rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevyydestä ja turvallisuussuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	13
8. Lääkärin ilmoitusvelvollisuus ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta	14
9. EU:n koneasetuksesta (EU) 2023/1230 johtuvat kansalliset täytäntöönpanotoimet ja työssä käytettäväksi tarkoitettuja teknisiä laitteita koskevan markkinavalvonnan uudistus	15
10. Työympäristöstä aluksessa annetun valtioneuvoston asetuksen (289/2017) muuttaminen	17

Johdanto

Lainsäädäntö on yksi tehokkaimmista keinoista vaikuttaa työpaikkojen ja siellä tehtävän työn turvallisuuteen ja terveellisyteen. Sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston työsuojeluun liittyvä säädösvalmistelu sisältää kansallisen lainsäädännön valmistelun lisäksi EU-tasaisen lainsäädännön valmistelun.

Työsuojelua koskeva lainsäädäntö muodostaa oman oikeudenalansa, joskin sillä on vahva liittymä ja sama käsitteellinen ympäristö yleisen työoikeuden kanssa. Työsuojelua koskevien säännösten ydinalue muodostuu työntekijöiden fyysisen ja henkisen terveyden suojelua koskevista säännöksistä. Keskeisin niistä on työturvallisuuslaki (738/2002).

Työsuojelua koskevaan lainsäädäntöön kuuluu työympäristön fyysistä ja henkistä turvallisuutta koskevien säännösten ohella työaika- ja tietyssä laajuudessa muita työsuhteen ehtoja sekä työelämän yhdenvertaisuutta koskevat säännökset. Työsuhdetta koskevan lainsäädännön valmistelu kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan, mutta sen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaiselle työsuojeluviranomaiselle (aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet).

Olennaisena osana työsuojelulainsäädäntöä ovat myös koneiden, laitteiden ja kemikaalien sekä muiden työssä käytettävien tuotteiden turvallisuuteen liittyvät säännökset.

Työsuojelua koskevan säädösvalmistelun tavoitteena on huolehtia siitä, että lainsäädäntö on vaikuttavaa, ajantasaista, tarkoituksenmukaista ja selkeätä. Lainsäädännön tulee olla työnantajien ja työntekijöiden sekä valvontaviranomaisen kannalta helposti sovellettavissa olevaa ja ymmärrettävää. Säädökset tukevat ministeriön ja työ- ja tasa-arvo-osaston strategisia tavoitteita. Säännökset eivät saa aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa yrityksille.

Säädösvalmistelun osana huolehditaan siitä, että EU:n työsuojelua koskevia aloitteita ja säädösvalmistelua seurataan valmistelun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. EU-lainsäädännön valmisteluun pyritään vaikuttamaan kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

Työsuojelua koskevien säädösten valmistelu perustuu toimintaympäristön ja voimassa olevan säädöskokonaisuuden sekä yksittäisen säännösten tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden systemaattiseen seurantaan ja analyysiin. Työsuojelulainsäädäntöä

valmistellaan kolmikantaisessa työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa (TTN) yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Lainsäädäntösuunnitelmat ja -aloitteet käsitellään neuvottelukunnassa varhaisessa vaiheessa, ja valmistelu toteutetaan pääsääntöisesti neuvottelukunnan asettamissa kolmikantaisissa jaostoissa. Joissakin tapauksissa valmistelu voidaan toteuttaa virkatyönä.

Tässä noin kaksi kertaa vuodessa päivitettävässä ajankohtaistiedotteessa kuvataan sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osaston vastuulla olevat työsuojeluun liittyvät säädösvalmisteluhankkeet, niiden vastuuhenkilöt sekä valmisteluvaihe. Tiedotteeseen ei ole sisällytetty ministeriön 1.9.2017 voimaan tulleen organisaatiouudistuksen myötä osastolle siirtyneitä asioita (kuten tasa-arvo, lomitukset ja työterveyshuolto).

Euroopan unionissa vireillä olevat työsuojeluun liittyvät lainsäädäntöasiat sekä kuvaukset työsuojelualan EU:n toimijoista esitetään erillisessä Työsuojelun EU-tiedotteessa. Sitä päivitetään tämän kansalliseen säädösvalmisteluun liittyvän tiedotteen tapaan noin kaksi kertaa vuodessa.

Säädöshankkeet

1. EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutus työsuojelusäädöksiin

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat keväällä 2016 asetuksen luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EU 2016/679; tietosuoja-asetus). Tietosuoja-asetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä on sovellettu 25.5.2018 lukien sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Sosiaali- ja terveysministeriössä tietosuoja-asetuksen edellyttämiä muutoksia on ollut tarkoitus toteuttaa lainsäädännössä sitä mukaa, kun säädöksiä muutoinkin muutetaan.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 47 §:n ja panostajalain muuttamisesta (HE 200/2024) on annettu eduskunnalle joulukuussa 2024 ja se on käsitelty eduskunnassa kevätkaudella 2025.

Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi laki työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä sekä muutettaviksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia (44/2006) ja panostajalakia (423/2016). Työsuojeluhenkilörekisteristä annettu laki (1039/2001) esitettiin kumottavaksi.

Linkki eduskunnan sivuille: [Asian käsittelytiedot HE 200/2024 vp. Eduskunnan vastaus EV 30/2025 vp.](#)

Työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä annetun lain keskeisimpänä sisältönä on työnantajan velvollisuus ilmoittaa työpaikan työsuojelun yhteistoimintahenkilöitä koskevia tietoja Työturvallisuuskeskuksen rekisteriin ja ilmoitettujen tietojen luovuttaminen työsuojelua edistäviin tarkoituksiin. Ilmoitusvelvollisuus ei koske muun muassa pienten työpaikkojen työnantajia, mutta heilläkin on mahdollisuus tehdä ilmoitus.

Panostajalain soveltamisalan rajauksia muutettiin muun muassa siten, että lain soveltamisalasta poistettiin Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen virkatehtävät ja muutoksenhakusäännöstä muutettiin uudistuneen yleislainsäädännön vuoksi.

Laki panostajalain muuttamisesta (217/2025) tuli voimaan 1.9.2025. Laki työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä (215/2025) tulee voimaan 2.4.2026, kuten myös siihen liittyvä laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 47 §:n muuttamisesta (216/2025).

Lisätietoja: Anne Vänskä
Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
Puhelin: 02951 63507

2. Rakennustyön turvallisuutta koskevien säännösten uudistaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on selvittänyt rakennustyön turvallisuutta koskevan sääntelyn ajantasaisuutta ja toimivuutta. Tarkastelun kohteena ovat erityisesti rakennustyön turvallisuudesta annettu valtioneuvoston asetus (205/2009) sekä työturvallisuuslain (738/2002) rakennustyötä koskevat säännökset. Aiheesta pyydettiin aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden näkemykset sekä kuultiin työmarkkinajärjestöjä ja muita sidosryhmiä.

Työturvallisuussäännöksiä valmisteleva neuvottelukunta (TTN) on asettanut jaoston, jonka tehtävänä on käydä läpi muutosehdotukset sekä valmistella esitys säännösten lisäämis- tai muuttamistarpeista.

Jaosto on valmistellut luonnoksen uudeksi rakennustyön turvallisuutta koskevaksi asetukseksi sekä turvallisuuskoordinaattoriin ja suunnittelijan velvollisuuksiin liittyvät ehdotukset työturvallisuuslain muuttamiseksi. Asetusluonnos vastaa rakenteeltaan nykyistä asetusta, mutta erityisesti päällekkäistä sääntelyä on pyritty vähentämään. Rakennustyömaiden henkilöstötiloista annetun työministeriön päätöksen sisältö on tarkoitus siirtää uuteen asetukseen. Asetusta koskeva lausuntokierros päättyi tammi-kuussa 2026. Asetuksen valmistelu jatkuu virkatyönä, jonka yhteydessä arvioidaan lausuntokierroksella esiin nousseet muutostarpeet.

Lisätietoa jaostosta, sen kokoonpanosta ja toiminnasta löytyy osoitteesta <https://www.tyosuojelu.fi/tietoa-meista/toiminta/rakennusjaosto>.

Lisätietoja: Jarno Virtanen ja Antti Janas
Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
Puhelin: 02951 63495 (Virtanen) ja 02951 63501 (Janas)

3. Työkuormituksen hallintaa koskevien säännösten ja ohjeistuksen tarkistaminen

Työmarkkinakeskusjärjestöt esittivät sosiaali- ja terveysministeriölle keväällä 2021, että työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan (TTN) yhteyteen perustetaan työn kuormituksen hallintaan keskittyvä kolmikantainen määräaikainen jaosto, jonka tehtävänä on aiheeseen liittyvän työsuojelusäännösten ja ohjeistuksen tarkastelu ja sen pohjalta kehittämistarpeiden arviointi.

TTN asetti työkuormituksen hallinta -jaoston toimikaudeksi 15.10.2021-31.12.2022. Jaoston tehtäväksi annettiin selvittää ja koota työn kuormituksen hallintaan ja työhyvinvoinnin tukemiseen liittyvien työsuojelua koskevien säännösten, ohjeiden sekä opaiden muodostama kokonaisuus ja arvioida niiden päivitys- ja kehittämistarve. Työkuormituksen hallinnan osalta jaoston tehtävä oli keskittyä psykososiaaliseen kuormitukseen.

Jaoston toimeksiantoa täydennettiin maaliskuussa 2022 siten, että jaoston tuli ottaa työssään huomioon pääministeri Marinin hallituksen 11.2.2022 päättämiin työllisyystoimiin sisältyvä kirjaus koskien psykososiaalisen kuormituksen sääntelyn täsmentämistä. Toimeksianton toteuttamiseksi jaoston toimikautta pidennettiin 31.12.2023 saakka. Myöhemmin jaoston toimikautta pidennettiin 30.6.2024 asti.

Jaoston tehtävät ovat osaltaan liittyneet pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan työnteekijöiden psykososiaalisen kuormituksen hallintaa tehostetaan selkiyttämällä ja kokoamalla yhteen asiaa koskevia säännöksiä sekä syventämällä työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyötä.

Jaoston valmistelutyö on päättynyt. Jaostossa laadittiin luonnos hallituksen esitykseksi työturvallisuuslain muuttamisesta sekä ehdotus valtioneuvoston asetukseksi työn psykososiaalisista haitta- ja vaaratekijöistä. Jaoston ehdotukset käsiteltiin työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa (TTN) marraskuussa 2024. Neuvottelukunta oli erimielinen sääntelytarpeesta ja ehdotusten sisällöstä. Poliittista päätöstä valmistelun jatkamisesta ei ole tehty.

Lisätietoja: Jenny Rintala ja Antti Janas

Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi

Puhelin: 02951 63421 (Rintala) ja 20351 63501 (Janas)

4. Syöpävaarallisia ja lisääntymiselle vaarallisia tekijöitä koskevan asetuksen (113/2024) päivittäminen

Huhtikuussa 2024 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/869, jolla päivitettiin direktiiviä 2004/37/EY (ns. syöpädirektiivi) ja direktiiviä 98/24/EY (ns. kemikaalidirektiivi) lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sekä diisosyanaattien raja-arvojen osalta. Kansallisen täytäntöönpanon määräaika on 9.4.2026.

Lyijyn raja-arvojen osalta direktiivi pannaan kansallisesti täytäntöön päivittämällä raja-arvoja koskevat muutokset valtioneuvoston asetukseen syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä (113/2024). Samalla on tarkoitus muuttaa joidenkin muiden aineiden sitovia raja-arvoja niiden yhdenmukaistamiseksi samoille aineille asetettujen haitallisiksi tunnettujen pitoisuuksien kanssa

Asetusmuutos on valmisteltu työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan HTP-jaostossa. Ehdotus on käsitelty ja hyväksytty työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa 11.2.2026. Asetus on tarkoitus saattaa voimaan 9.4.2026 mennessä.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
Puhelin: 02951 63565

5. Kemiallisista tekijöistä työssä annetun asetuksen (715/2001) päivittäminen

Huhtikuussa 2024 julkaistiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/869, jolla päivitettiin direktiiviä 2004/37/EY (ns. syöpädirektiivi) ja direktiiviä 98/24/EY (ns. kemikaalidirektiivi) lyijyn ja sen epäorgaanisten yhdisteiden sekä di-isosyanaattien raja-arvojen osalta. Kansallisen täytäntöönpanon määräaika on 9.4.2026.

Di-isosyanaatin sitovien raja-arvojen osalta direktiivi pannaan kansallisesti täytäntöön lisäämällä kyseiset raja-arvot kemiallisista tekijöistä annettuun valtioneuvoston asetukseen (715/2001). Samalla asetukseen tehdään joitakin lainsäädäntötekniisiä muutoksia.

Asetusmuutokset on valmisteltu työturvallisuussäännöksiä valmistelevan neuvottelukunnan HTP-jaostossa ja käsitelty neuvottelukunnan kokouksissa syksyllä 2025. Asetus on tarkoitus antaa alkuvuodesta 2026.

Lisätietoja: Sirkku Saarikoski
Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
Puhelin: 02951 63565

6. Asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain (684/2015) ja asbestityön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (798/2015) muuttaminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2668 työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät asbestialtistukseen työssä annetun direktiivin 2009/148/EY muuttamisesta on pantava kansallisesti täytäntöön 21.12.2025 mennessä. Muutosdirektiivi tiukentaa nykyistä sitovaa asbestin raja-arvoa. Lisäksi direktiivi sisältää määräyksiä koskien muun muassa modernimpiin asbestipitoisuuden mittaamenetelmiin siirtymistä, työntekijöiden koulutusvaatimuksia ja ennakkoilmoitusmenetelyä.

Direktiivin kansallinen täytäntöönpano edellyttää yksittäisiä tarkennuksia lakiin eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista (684/2015) sekä laaja-alaisempia muutoksia valtioneuvoston asetukseen asbestityön turvallisuudesta (798/2015). Lisäksi on muutettava lakia työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006), jossa säädetään asbestipurkutyötä koskevasta ennakkoilmoituksesta.

Samassa yhteydessä on tarkoitus nostaa eräitä työsuojelun tehtäviä koskevat ammattipätevyysvaatimukset työturvallisuuslakiin sekä tehdä siihen muita tarvittavia säädöshuollollisia muutoksia.

Muutokset kansalliseen lainsäädäntöön on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelussa on kuultu asiantuntijoita työnantaja- ja työntekijäliitoista sekä viranomaisista, joiden toimintaan muuttuvat asbestimääräykset erityisesti vaikuttavat. Kansallisten säännösmuutosten valmistelu käynnistyi kesäkuussa 2024. Ehdotukset on käsitelty työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista annetun lain 2 ja 11 §:n, työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 48 §:n sekä työturvallisuuslain muuttamisesta (HE 68/2025) annettiin kesäkuussa 2025. Lait (985–987/2025) tulivat voimaan 21.12.2025 ja osin 1.1.2026.

Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (886/2025) annettiin syyskuussa 2025. Valtioneuvoston asetus tuli voimaan 21.12.2025, mutta pätevyysvaatimusta koskevaa säännöstä sovelletaan 1.1.2026 lukien. Asetus sisältää myös siirtymäsäännöksiä.

Lisätietoja: Jarno Virtanen ja Sirkku Saarikoski

Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi

Puhelin: 02951 63495 (Virtanen) ja 02951 63565 (Saarikoski)

7. Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta, alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta sekä rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevyydestä ja turvallisuussuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asbestilakihankeen yhteydessä (HE 68/2025) työturvallisuuslakiin lisättiin eräitä työsuojelun tehtäviä koskevat ammattipätevyysvaatimukset. Työturvallisuuslaissa asetetaan perusvaatimukset ajoneuvonosturin, kuormausnosturin, torninosturin, satamanosturin ja kansikoneen kuljettajan sekä rakennustyötä tekevän sukeltajan tehtävässä vaadittavasta ammattipätevyydestä.

Valtioneuvoston asetuksilla on tarkoitus täsmentää laissa asetettuja ammattipätevyysvaatimuksia. Asetuksilla säädettäisiin tarkemmin nosturien käyttötarkoituksesta ja teknisistä ominaisuuksista sekä soveltuvista ammattitutkinnoista ja niiden osista tai osaamisaloista. Soveltuvien ammattitutkintojen sekä niiden osien tai osaamisalojen nimikkeet päivitetäisiin vastaamaan uudistettuja ammatillisen koulutuksen tutkintorakennetta ja tutkintojen perusteita. Lisäksi asetuksiin tehtäisiin säädösteknisiä muutoksia.

Asetusluonnokset on valmisteltu virkatyönä ja niitä on lisäksi käsitelty työturvallisuussäännöksiä valmistelewan neuvottelukunnan alaisessa rakennustyöjaostossa.

Asetusluonnoksia koskeva lausuntokierros päättyi tammikuussa 2026. Asetusmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin Opetushallituksen määräämät ammatillisten tutkintojen perusteiden muutokset eli 1.8.2026.

Lisätietoja: Jarno Virtanen
Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
Puhelin: 02951 63495

8. Lääkärin ilmoitusvelvollisuus ammattitaudista tai työstä johtuvasta muusta työperäisestä sairaudesta

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (ns. työsuojelun valvontalaki) 46 a §:ssä säädetään lääkärin ilmoitusvelvollisuudesta, joka koskee ammattitautia tai työstä johtuvaa muuta työperäistä sairautta. Säännöksen mukaan lääkärin on tehtävä ilmoitus työsuojeluviranomaiselle. Työsuojeluviranomaisen on puolestaan toimitettava saamansa ilmoituksen tiedot Työterveyslaitokselle työperäisten sairauksien rekisteriä varten.

Terveystietojärjestelmien kehitys mahdollistaa ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muuttamisen siten, että työsuojeluviranomainen ja Työterveyslaitos saivat lääkärin ilmoituksen terveydenhuollosta yhtä nopeasti.

Helmikuun alun valmisteluvaiheen perusteella vaikuttaa siltä, että säädöshankkeessa ehdotettaisiin myös, että lääkärin ilmoitusvelvollisuus työsuojeluviranomaiselle ja Työterveyslaitokselle koskisi vain ammattitautia. Työolosuhteiden parantamisen vuoksi lääkärillä olisi silti edelleen oikeus ilmoittaa muistakin työperäisistä sairauksista. Lisäksi säädöshankkeessa ehdotettaisiin, että asiaa koskevaa sääntelyä päivitetäisiin muilta osin.

Säädöshankkeen tavoitteena on, että lääkärin ilmoitusta koskeva sääntely vastaisi terveydenhuollon tietojärjestelmien kehitystä. Tavoitteena on myös ilmoitusten määrän lisääminen ja siten työolosuhteiden parantaminen. Säädöshanke tukee pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteita terveydenhuollon tiedon kulun sujuvoittamisesta ja työturvallisuuden edistämisestä.

Lakimuutosten valmistelua on tehty virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä 2025 ja 2026. Asiaa on käsitelty työturvallisuussäännöksiä valmisteleavassa neuvottelukunnassa. Asia on ollut esillä myös työterveyshuollon neuvottelukunnan työperäisten sairauksien jaostossa. Esitysluonnoksesta on tarkoitus käynnistää lausuntokierros helmikuussa 2026. Lakimuutosten on suunniteltu tulevan voimaan 1.10.2026 tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Lisätietoja: Anne Vänskä ja Teija Inkilä

Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi

Puhelin: 02951 63507 (Vänskä) ja 02951 63484 (Inkilä)

9. EU:n koneasetuksesta (EU) 2023/1230 johtuvat kansalliset täytäntöönpanotoimet ja työssä käytettäväksi tarkoitettuja teknisiä laitteita koskevan markkinavalvonnan uudistus

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat vuonna 2023 asetuksen koneista (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2023/1230 koneista ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/42/EY ja neuvoston direktiivin 73/361/ETY kumoamisesta, jäljempänä koneasetus), johon on myöhemmin tehty muutoksia ja lisäyksiä. Koneasetusta aletaan soveltaa jäsenmaissa pääsääntöisesti 20.1.2027 alkaen. Koneasetus korvaa samalla kumoutuvan konedirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/42/EY koneista ja direktiivin 95/16/EY muuttamisesta).

Koneasetus ottaa aiempaa paremmin huomioon digitalisaation ja uusien teknologioiden kehityksen. Koneasetuksen tavoitteena on mukauttaa koneita koskeva sääntely unionin uuteen lainsäädäntökehykseen (New Legislative Framework, NLF), mikä edistää EU-tuotelainsäädännön yhdenmukaistamista. Koneasetuksessa säädetään koneiden, vastaavien tuotteiden ja osittain valmiiden koneiden suunnittelua ja rakentamista koskevista terveys- ja turvallisuusvaatimuksista, jotta ne voidaan saattaa markkinoille ja ottaa käyttöön EU:ssa. EU-asetuksena koneasetus on luonteeltaan lähtökohtaisesti suoraan jäsenmaissa sovellettavaa sääntelyä, mutta sen täytäntöönpano edellyttää lisäksi kansalliseen lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia liittyen erityisesti seuraamuksiin, kielivaatimuksiin ja valvontaviranomaiseen. Koneasetuksen myötä EU-lainsäädännössä on siirrytty asetustasoiseen sääntelyyn kaikkien olennaisessa määrin työssä käytettävien teknisten laitteiden (koneet, henkilönsuojaimet ja köysiratalaitteistot) osalta. Myös tämän vuoksi työkäyttöisiä teknisiä laitteita koskevaa kansallista lainsäädäntökokonaisuutta on tarpeen tarkastella ja selkeyttää ottaen huomioon erityisesti jako EU-asetuksella säänneltyihin (harmonisoituihin) laitteisiin ja toisaalta niihin laitteisiin, joita koskee pelkästään kansallinen (harmonisoimaton) sääntely.

Koneasetuksen säännökset, jotka edellyttävät kansallista lainsäädäntöä, on tarkoitus täytäntöönpanna pääasiassa uudistamalla eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettu laki (1016/2004, jäljempänä laitelaki), mikä tässä yhteydessä tarkoittaisi uuden lain antamista ja voimassa olevan laitelain kumoamista. Samalla olisi tarkoitus selkeyttää sääntelyä. Koneasetuksen täytäntöönpanon yhteydessä on lisäksi tarkoituksena tarkastella olennaisessa määrin työssä käytettäväksi tarkoitettujen teknisten laitteiden markkinavalvonnan sääntelyn ja valvonnan kokonaisuutta myös laajemmin sen osalta, voidaanko siirtyä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) soveltamisen piiriin sekä mahdollisuutta luopua valvonnan

kaksiportaisuudesta ja keskittää kyseisten tuotteiden markkinavalvonta Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosastolle, uudelle valtakunnalliselle työsuojeluviranomaiselle.

Koneasetuksesta johtuvia kansallisia täytäntöönpanotoimia, mahdollisia sääntelyratkaisuja ja valvonnan järjestämistä on alustavasti esitelty työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa kesäkuussa 2024. Valmistelua tehdään pääsääntöisesti virkatyönä, mutta hanke edellyttää yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön sekä työmarkkinaosapuolten kanssa.

Kansallisten muutosten on tarkoitus tulla voimaan viimeistään 20.1.2027, jolloin EU:n koneasetusta on alettava soveltaa.

Lisätietoja: Anni Pietarinen ja Katja Danner

Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi

Puhelin: 02951 63191 (Pietarinen) ja 02951 63392 (Danner)

10. Työympäristöstä aluksessa annetun valtioneuvoston asetuksen (289/2017) muuttaminen

Työympäristöstä aluksessa annettu valtioneuvoston asetus (289/2017) sisältää siirtymäsäännöksen, joka mahdollistaa asetuksen tietyistä säännöksistä poikkeamisen ulkomailta käytettynä ostettujen alusten osalta. Siirtymäaika päättyy 1.7.2027.

Asetuksen säännökset perustuvat osin kansainvälisiin säännöksiin, mutta sisältävät myös näitä täsmällisempiä ja osin tiukempia kansallisia vaatimuksia. Ulkomailta käytettynä hankittu alus ei välttämättä kaikilta osin vastaa Suomen kansallista sääntelyä, ja aluksen rakenteiden muuttaminen jälkikäteen on usein teknisesti mahdotonta tai kohtuuttoman kallista. Siirtymäajan päättymisen jälkeen käytettyjen alusten tuonti suoraan Suomen lipun alle käytännössä estyisi.

Hankkeen tarkoituksena on arvioida voimassa olevien säännösten suhdetta kansainvälisiin säännöksiin ja tehdä tarvittavat muutokset asetukseen, jotta käytettyjen alusten hankinta ulkomailta olisi edelleen mahdollista.

Muutoksia valmistellaan yhteistyössä merenkulkualan liittojen ja järjestöjen kanssa. Ehdotus tullaan käsittelemään myös merimiesasiain neuvottelukunnassa (MAN).

Lisätietoja: Noora Pajukoski ja Hanna-Mari Pekuri
Sähköposti: etunimi.sukunimi@gov.fi
Puhelin: 02951 63710 (Pajukoski) ja 02951 63459 (Pekuri)